Žinios

SEMANARIO LITUANO Noticias

Dir. Proprietario Responsavel: Acacio Antunes Marques — Redação e Administração: Av. Tiradentes, 1026 - Tel. 4-8320 — Preço Cr.$1,00

METAI II — São Paulo, Brasil, 1948 m. Liepos mėn. (Julho) 10 d. — Nr. 55

Palestinoje karo gaisras vel atsinaujina! - OPI PADETIS IR Europoje

"KOMINFORMO" SKILIMAS

/Pagal Jugoslavų Laikraščio "Borba" Informacijas/

Nesenai pasaulį aplėkusi žinia, kad Jugoslavijos diktorius Tito tapo pasmerktas, o Jugoslavų Komunistų Partija išmesta iš "Kominformo", buvo tikra staigmena, bet, bent kiek pagvildenę Jugoslavijos vidaus santykius, pamatysime, kad įvykiai vystėsi pamažu. Jugoslavijos kompartijoj jau kuris laikas buvo dvi stiprios srovės: Tito ir Potkonjako šalininkai. Pastarieji reikalavo skubių ir griežtų reformų šalyje. Potkonjak reikalavo įvesti ūkių sovietizaciją panaudojant prievartą, o Tito nori, kad Jugoslavijos valstiečiai patys įsitikintų kad tarybiniuose ir kolektyviuose ūkiuose bus geriau, ir kurtų juos iš pamėgimo. Potkonjak pasiskundė Maskvai ir Kremliaus ponai pakvietė Tito pasitarimams, bet šis, matyt, nujausdamas ką blogą, nevažiavo. Paaštrėjus nesantaikai, Tito pradėjo apsivalymą: pašalino iš pareigų "potkonjakistą" min. Andriją Habrang ir finansų ministerį gen. Sreten Zujavič, o visą dr. Potkonjako aktingąją grupę išmetė iš Jugoslavijos Komunistų Partijos. Tada Molotovas sukvietė "Kominformą" Varšuvoj, kuriame Jugoslavija nedalyvavo. Oficialiai buvo kalbama apie Rytų Bloko valstybių kovą prieš vakariečių pastangas atkurti Vokietiją, kad paskui ją mesti prieš sovietus, bet labai svarbus darbotvarkės punktas buvo ir Jugoslavijos "erezijos" klausimas. Netrukus SSSR spauda ir radijas ėmė smerkti Tito, ir Jugoslavijos Komunistų Partija, likus ištikima savo šalies vyriausybei, buvo išmesta iš "Kominformo".

Dar daugiau. Maskva ir "Kominformui" ištikimos komunistų partijos, imasi prieš monių sukelti jugoslavus prieš Tito. Kalbama net apie galimą rusų invaziją. Tuo tarpu Šveicarijos komunistai pasisakė už Tito politiką. Albanija ir Bulgarija lig šiol buvo draugiškos. Taigi, Rusijai grėsia pavojus, kad Balkanuose gali susidaryti antra Tarybų Sąjunga, daug liberališkesnė už Maskvos vadovaujamą SSSR. Dvi komunistinių valstybių sąjungos, aišku, susilpnintų tarptautinę komunistų veiklą. Todėl Maskva stengiasi "sudrausti" Tito ir jo šalininkus. Greit įvyks Jugoslavijos komunistų suvažiavimas. Jis tars žodį dėl susidariusios padėties. Tuo tarpu, bent dviejų savaičių bėgyje, nieko ypatingo nelaukiama.

Liepos 9-ji...

São Paulo, 9 — Šiandie švenčiamos 16-tos metinės sukaktuvės nuo tos garbingos 1932 m. liepos 9 dienos, kada prasidėjo Konstitucionalistų revoliucija. Demokratinė Brazilijos konstitucija buvo suplėšyta jau 1930 metais ir S. Paulo griebėsi ginklo, kad atstatyti 1891 metais nutiestus pagrindus. Kova buvo garbinga, bet— netrūko apgaulės ir išdavikų. S. Paulo pastangos buvo palaužtos, bet idėja, pašaukusi tada konstitucionalistus sukilti, pagaliau, laimėjo. Šiandie pagerbiamos revoliucijos aukos ir įamžinama jų atmintis.

....

Prieš 100 m.

Francisco de Paula Rodrigues Alves, dar imperijos laikais gavęs "Tarėjo" titulą, buvo gimęs Guaratingueta mieste, 1848 metais liepos 7 d., o mirė 1919 m. sausio 15 d. Išėjęs teisių mokslus, tapo advokatu, bet netrukus buvo išrinktas S. Paulo valstybės parlamentan, paskui kelis kartus buvo S. Paulo prezidentu, federalinio parlamento atstovu ir du kartu Brazilijos prezidentu. Tiesa, antrą kartą prezidentūros neperėmė, nes sveikatos stovis buvo jau kritiškas. Brazilija, o ypač S. Paulo valstybė, jam dėkinga už daug vertingų reformų ir naudingų patvarkymų. Todėl praėjusį trečiadienį, liepos 7 d., gub. Ademar de Barros įsakė iškilmingai paminėti 100 metų sukaktuves nuo jo gimimo.

Brazilija gedi

Liepos 4 d. S. Paulyje mirė Jose Bento Monteiro Lobato. Velionis yra "Urupes" ir daugelio kitų populiarių knygų autorius — parašė, išvertė ir išleido daug vertingų veikalų. Labai mylėjo vaikus, mėgo su jais žaisti ir sukūrė jiems gausią literatūrą. Buvo idealistas, smerkė diktatūrą ir dėl to teko atsisėsti į kalėjimą. Brazilijos naftos klausimuos buvo tikras pionierius, nors turėjo daug nemalonumų ir nepasisekimų. Trumpai sakant, Monteiro Lobato buvo kilni ir universali asmenybė. Gimė Taubate vietovėje 1882 m. balandžio 18 d.

PASKUTINĖS TELEGRAMOS

JERUZALĖ, 9 — Pasibaigė karo paliaubos. Grafo F. Bernadotte pastangos suvesti arabus ir žydus taikos deryboms nuėjo niekais. Tada mėginta paliaubos prailginti. Žydai dalinai sutiko, bet Arabų Valstybių Sąjungos vadai trumpai atsakė — Ne! Liepos 9 d. Reuterio tel. ag. iš Tel Aviv pranešė, kad Palestinoje vėl liejasi kraujas.

BERLYNAS, 9 — Blokada tebesitęsia. Veikia tik "oro tiltas". Didieji lėktuvai atveža iš karto po 10 t. maisto ir anglių. Santarvininkai nutraukė elektros tiekimą rusų zonai. Marš. V. Sokolovsky iššauktas į Maskvą.

TARYBU LIETUVOJE

"LINO" B-vė.

Linų pluošto apdirbimui pernai buvo pastatyti du fabrikai — Pamušyje, Joniškio apskr. ir Kartenoje, Kretingos apskr. Šiemet pa našus linų apdirbimo fabrikas statomas Panevėžyje. Fabrikus stato "Linas" — kooperatinė bendrovė. Statybos skyriaus viršininku yra inž. Stasys Stirblys. Labai reikalingi linų apdirbimo fabrikai esą ir Telšiuose, Utenoje, Joniškyje, Jurbarke, Pilviškiuose ir Biržuose, bet jų statybos vykdymas šį penkmetį gali likti nepradėtas.

KLAIPĖDA. — Baltijos vandenis dabar raižo didokas žvejų laivų skaičius su lietuviškais vardais—Šventoji, Palanga, Kretinga, Kom jaunuolis... Jie plaukioja po Tarybų Lietuvos ženklu. Šiemet esą suplanuota išvykti į Norvegijos pakrantes gaudyti silkių.

ŠAKIAI. — Per karą vokiečiai ir rusai pakaitomis apiplėšė Šakių apskritį. Per juos gyventojai neteko — 13.600 arklių, 24.500 galvijų, 49.000 kiaulių ir 41.500 avių. Buvo visiškai sunaikinta daug ūkių, išvežta daug mašinų ir kito turto, deportuota daug gyventojų. Dabar jau antri metai gyvulių skaičius pamažu didėja.

KAUNAS. — "Tiesa" nurodo, kad, prieš kurį laiką grįžę ir Tarybinės Armijos demobilizuoti Edvardas Dilba, Povilas Jūras ir Ignas Kazlauskas, ilgai varstė butų valdybos viršininko Rižovo duris, o butų vis negavo, nežiūrint, kad Dilba ir Jūras yra Tėvynės karo invalidai. Tuo tarpu pil. Juozas Bernotas, su šeima iš dviejų asmenų, užima Salomėjos Neries g. Nr. 32 butą iš penkių didelių kambarių ir kambarius pernuomoja kitiems. Maža to, A. Panemunėj, Pušų g. Nr. 6, tas pilietis turi ir antrą butą, kur gyvena jo samdinė...

VILNIUS. — Pirmasis kompartijos sekretorius A. Snieč kus, per trečiąjį partijos centro komiteto plenumo susirinkimą, pasmerkė Antaną Venclovą už negudrų Salomėjos Neries, kaip rašytojos revoliucijonierės, bijografijos parašymą, nurodant, kad jos revoliuciniam išsiauklėjimui įtakos turėjęs "Trečiasis Frontas" kuris buvo tautiniai lietuviškas. Salomėją Nerį į tikrąjį kelią teatvedusi tik komunistų partija... Kliuvo ir "Tėvynės Balso" redaktoriui, "Tiesos" redaktoriaus padėjėjui J. Šimkui. Kliuvo ir kitiems, kurių kurybinės jėgos retkarčiais prasiveržia už tų rėmų, į kuriuos T. Lietuvos rašytojus ir menininkus įstato komunistų partija.

VOKIETIJOJ. — DP lietuviai norėjo įsirašyti į Londone įvykstančią pasaulinę sporto olimpijadą, bet—kadangi jie tik DP—jų nepriėmė. Tada 17 tautų sportininkai, iš Raudonosios Armijos ir komunistų okupuotų kraštų, nutarė suruošti atskirą DP, arba "išvietintųjų", olimpijadą Niurenberge. Sudarytam Olimpijados Ruošimo Komitete lietuvius atstovauja Dr. Kalvaitis ir pulk. Šlepetys. Juodu paskyrė Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.

Užsiprenumeruokite sau ir savo pažįstamiems ŽINIAS. Kaina metams — Cr.$50,00.

PADARIA CAIEIRAS
KEPYKLA, MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTOVĖ
Ona ir Edvardas Paźerai
SAVININKAI
Vila Cresciuma - Caieiras - EFSJ - Est. S. Paulo

Démesio!!!
Gero drabužio reik? — Į VILNIAUS siuvyklą eik!
Alfaiataria «VILNIUS»
Juozas Karpavicius
Av. Duque de Caxias, 237 - São Paulo

Mekaniška Dirbtuve «STRAZDAS»
Atliekami visoki sviesavimo ir lietavojimo darbai su «Solda Eletrica e à Oxigenio»
Specialybė: Mašinos batų fabrikams, kibirai, skardos išdirbiniai, geležies gręžtuvai, šaltkalvystės ir kiti mekanikos reikmenys — *Galvanizacija su ugnimi*
Waldemar Strazdas
R. Feliciano Bicudo 28 — C. Post., 5603 — S. Paulo
Trav. Rua Ibitirama — Vila São Mauricio — Vila Prudente

• STATYBOS MEDŽIAGOS •
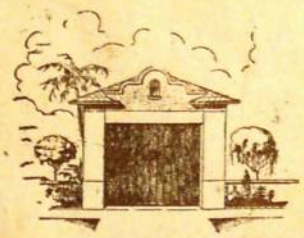
Namų įrengimai, Baldų dirbtuvė, Parketo ir Grindų plytelių Fabrikas. - Greitas pristatymas į bet kurią miesto dalį
CARLOS KORKISCHKO
Fabrikas ir Raštinė
AVENIDA ZELINA, 363 — TELEFONAS 3-0660
CAIXA POSTAL, 4444 — SÃO PAULO

CASA "JONAS" Avalynės parduotuvė
Batai, batukai ir pusbaciai "Jonas" siuvami nuosavoje dirbtuvėje, todėl kainos yra prieinamiausios ir pasižymi savo stiprumu, elegantiskumu ir patogumu.
CALÇADO JONAS J. VIGELIS
KRAUTUVĖ: Avenida Zelina, 73 SÃO PAULO
FABRIKAS Rua São Caetano, 862 TEL. 9-4682

Nori dailių, elegantiškų ir tvirtai pasiūtų rūbų? — Užsisakyk seniausioje, lietuvio savininko siuvykloje
ESTAN
Siuvyklos sandėlyje didelis visokių medžiagų pasirinkimas — Priimami užsakymai ir iš atsinešamų medžiagų.
Estanislau Šlikta
Especialista em Manteaux e Tailleurs p/ Senhoras
Telefone: 4-1940
R. Washington Luiz, 322 — 1.º and. — S. Paulo

ADOMAS VAGA

ANTROJO PASAULINIO KARO ISTORIJA

POEMA

- XI -

/Iš epizodo "Audra Pacifike"/

****

Ten toli Rytuos japonas,
Savo žemėj tikras ponas,
Vis "tvarkydamas" kinus
Žvalgosi į kaimynus.

Jankiai į Europą traukia
O japonai to ir laukia —
Puolė juos iš pasalų...
Buvo karšta ant salų! —

Skęsta laivas paskui laivą...
Kur paliko protą blaivų
Narsûs Ruzvelto kariai,
Kad pakriko jų bûriai?

Ach, Ramusis Vandenynas!
Virto tikras kapinynas
Ir lėktuvų ir laivų...
Po pirmų žiaurių kovų...

Kliuvo jankiams ir olandams!
Tiktai britai laimę bando...
Singapûris jų stiprus,
Bet ir jis japonų bus.

Šypsosi didus Mikado:
Žaibo karas laimę žada...
Gal dievų tokia valia,
Kad taip klojasi dalia?

Bet gi, kur šio žaislo galas?
Niekis nors ir visos salos,
Lig Australijos krantų,
Paveržtos bus nuo kitų...

****

Karas Indijoj ir Kinuos...
Kitados visi dalinos
Šių kraštų turtus didžius.
O dabar kieno jie bus?

Kinų vadas Čiang-Kai-Šekas
Gavo naują stambų čekį...
Brangûs ginklai, bet žmogus
Kinijoj visai pigus!

Ir Birmanija jau šiaušias,
Kad japonai nesiklausę,
Ieškant Indijon kelių,
Supa iš visų šalių...

Tarias britai ir indusai
Mušt japonus. Tiktai rusai
Už ramybę čia Rytuos
Sąjungininkus parduos!

Ruzveltas tą puikiai žino...
Staliną pasivadino
Ir pagrąsė jam diržu:
"Taip, tovarišč, negražu!"

O už teisę spausti brekį
Davė dolerių ir čekį...

(Tąsa kitam numery)

Australijos valdźia ir kupranugariai

Kadaise kupranugariai buvo atgabenti į Australiją kad padėtų įsikurti pirmiesiems ateiviams kolonistams. Jie buvo didelėje pa garboje ir davė gražaus pelno jų augintojams. O Australija kupranugariams taip patiko, kad, laikui bėgant, laukinių kuprių bandos apgyveno miškus ir laukus. Dabar jie nuėda galvijams ir avims reikalingą žolę, bet naudos jokios neneša. Pietų Australija siûlė juos veltui, bet niekas neima. Iš kupranugarių bûsią gaminami "miltai" laukams tręšti.

Ir Brazilijos cigonai turi karalius?

S. Paulo, 6 — Vykdami nežinoma kryptimi, iš Santa Catarina atvyko ir prie S. Paulo-S. Caetano plento, Sucuman rajone, apsistojo aštuonios cigonų šeimos su savo karalium Stajadim Ristritrich, viso 22. Šie klajokliai turi keturis savo sunk vežimius ir du automobilius, bet, nežiûrint kad jie ir labai sumodernėję, policija įsakė jų karaliui, kad per 48 val. išsinešdintų iš S. Paulo teritorijos su visa savo "tauta"...

— Per bondžių ir autobu sų daužymą 1947 m. rugpiûčio 1 d. S. Paulo Miesto Valdybai padaryta nuostolių už 4.021.796 kr. Kaltinamie ji esą jau išaiškinti. Jų apklausimas įvyks š.m. spalių 27 d.

Kaizerio sunus...

Princas Wilhelmas Augustas, buvusio Vokietijos kaizerio Vilhelmo II sûnus. gegužės 14 d. buvo teisiamas ir vokiečių išnacinimo teismas Ludwigsburge, — už priklausymą prie nacionalsocialistų partijos ir pasipelnymą iš nacių veiklos, nubaudė jį 2 metus ir 6 mėn. kalėti.

Aukso ir sidabro išdirbiniai urmo kainomis
METALURGICA "CACIQUE"
J. CIUVINSKAS
Rua Maestro Cardim, 1.103/9 — Tel. 7-5072
Ender. Telegr. "METCACIQUE" — S. PAULO

UŽKANDŹIAI - PIETÚS - VAKARIENĖ
:-: Švaru, mandagus ir geras patarnavimas :-:

Chopp
PIRATA
Pça. Carlos Gomes, 180 - Tel. 6-2843 - S. Paulo

Atelier de Modas
ALEKSANDER BAGDONAS
Rua Bahia de Napoliniga 275 - Edifício Consórcio 7 ... 71-72 - Tel. 4-7482

Žydas Julius Margolin buvęs liudininku

Kaip Kotlas stovykloje miré lietuviai

New York, 2.VI. — Julius Margolin gyveno rytinėje Lenkijos dalyje, kai rusai susitarę su vokiečiais užėmė Lenkiją. Rusai jį suėmė ir išvežė. Tik 1946 m., kai sovietų valdžia paleido iš stovyklų dalį Lenkijos piliečių, ir žydas sionistas Julius Margolin pakliuvo į tų laimingųjų skaičių. Jam teko gyventi daugelyje stovyklų, matyti kan kinamus, žudomus ir mirštančius nuo ligų, šalčio ir bado. Tremtyje sutikęs daug lietuvių.

J. Margolin parašė knygą — "Buvau masinių žudynių liudininku", kurioje aprašo tai, ką matė ir pergyveno. Keliais atvejais jis kalba apie lietuvius, o sky relyje "Lietuvius du kartu trėmė masėmis" rašo — "Nė vieno žmogaus mirtis taip giliai nepaveikė "Penk tosios Divizijos" (taip vadinosi sovietų valdžios ištremtieji žmonės), kaip vie no lietuvio, su manim gyvenusio keturis mėnesius. Stovykloje ištremtų lietuvių skaičius buvo didelis Dvi masinio trėmimo bangos palietė minėtą kraštą: pirmoji 1941 metais, prieš pat karą (t.y. rusų-vokiečių susikirtimą), o antroji 1944m. kai vokiečiai buvo išvyti ir sovietų jėgos vėl okupavo Lietuvą.

Tuo metu lietuviai mirė kiekvienam Kotlas stovyklos ligoninės skyriuje. Šis buvo geležinkelių darbininkas, kilęs nuo Kauno, jau vidurinio amžiaus ramus žmogus. Jis buvo dar stiprus ir savo noru pasisiūlė prausti silpnus ligonius. Buvo labai tylus, bet visą laiką elgėsi padoriai ir didingai. Nakties metu, būdavo, kartais prabus, atsisės ant savo lovelės ir ilgiausias valandas žiūrės žiūrės į tolį, o vėliau atsikels, pri eis prie krosnies "dūmo" patraukti (dienos metu jam buvo griežčiausiai uždraus ta rūkyti) ir, žodžio niekam netaręs, vėl sugrįš prie savo guolio.

Šitas žmogus mirė visai nelauktai. Jo kūnas pradėjo staigiai tinti ir mirtis atėjo po kelių dienų. Mirė didelėse kančiose. Prieš mirtį pradėjo šūkauti beveik spie giančiu balsu. Šūkavimų niekas iš jo nelaukė. Kiti prieš mirtį ap rimdavo, bet jįjį mirtis kitaip paveikė. Paskutinę dieną šis lietuvis pradė jo klejoti, jis šūkavo ir gie dojo iki jį nuramino mirtis Dar ir šiandien mano ausyse skamba jo šauksmai:

—Lietuva, tu mano! Lietuva, tu mano!

Kartu su manim sėdėjusieji lietuviai man išaiškino šių žodžių prasmę. — Iki mirties valandos šį žmo gų kankinęs ilgesys prie gimtinio savo krašto mus visus labai giliai paveikė".

Paieškomi asmenys:

1. Andriejauskas Balys, gimęs 1904 m., 2. Augutienė-Klimaitė Veronika, kilusi iš Sėlių km., Tauragnų v., Utenos apskr., 3. Kavaliauskai Jurgis ir Domicėlė, kilę iš Šukiškių km., Kaišiadorių valsč., Trakų apskr., 4. Kaz lovas Simeonas, iš Kauno, 5. Kazlauskas Jurgis, kilęs iš Vozgelių km., Anykščių valsč., Utenos apskr., 6. Karitzkis Gustavas, 46 metų amž., kilęs iš Vilkaviškio apskr., 7. Kelm Otto, 8. Kurklietis Adomas, iš Obelių valsč., 9 Lichtytė Ona, 10. Laškevičiūtė Zofija, 11. Lapienis Aloyzas, 42 metų amž., kilęs iš Alotų km., 12. Lapšaičiai Ona Antanas ir Jeronimas, kilę iš Rauktiškių km., Jurbarko valsč., 13. Lažauskas /Lažanskas/ Juozas, sūnus Antano, kilęs iš Vilniaus, 14. Pugačiauskas Jonas, kilęs iš Noreikiškių km., Alytaus apskr., 15. Samuoliai Simonas ir Kazė, kilę iš Biliūnų km., Raudondvario valsč., Kauno apskr., 16. Stankūnas Selvijus, kilęs iš Biliūnų km., Raudondvario valsč., Kauno apskr. ir 17. Sabonai Stasys ir Kazys, kilę iš Biliūnų km., Raudondvario valsč., Kauno apskr.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti

Consulado da Lituania — *Rua Jaguaribe, 477*

ŽINIŲ nr. 2-54 buvo paskelbta 1692 paieškomų asm.

Apmokėta

TIPIŠKAS RUSŲ ORKESTRAS kasnakt nuo 21 iki 2 val. tik brolių **Adomo** ir **Petro Mateiku** bare.

BAR RIALTO

kur visumet linksma ir jauki aplinkuma.

Baras atdaras kasdien nuo 2 val. dienos iki 2 val. nakties.

Rua Victoria, 578
FONE 6-2296
SÃO PAULO

BARAS — KAVINĖ — CUKRAINĖ
ROUXINOL
Sav. ANELIJOS MARKEVIČIUTĖS
Kava, puikiausi vietiniai ir užsieniniai gėrimai, įvairūs užkandžiai, saldumynai — Priimami užsakymai vestuvėms, krikštynoms ir šventėms.
RUA DA MOÓCA, 2473 TELEF. 9-5088 S. PAULO

ŽYDU žudymas Lietuvoje

RAŠO JUOZAS ŠALNA

(Tąsa)

Šis sąrašas toli gražu ne pilnas. Dar daugybei žydų tėvų lietuvių didžiausia asmeniška rizika ir nenuilstamomis pastangomis buvo grąžinta kas gyvenimo brangiausia — nuosavi jų vaikai. Daug žydams padėdavo katalikų kunigai, gamindami krikščioniškus gimimo metrikus. Kauno Karmelitų parapijos vikaras už pakrikštijimą žydaitės Sondergerichto sprendimu gavo trejus metus sunkiųjų darbų kalėjimo. Buvo slepiami žydai klebonijose ir taip pat kunigai organizuodavo žydams prieglaudą ūkininkų masėse. Jų palankumas žydų gelbėjimo akcijai vertė kitus tikinčiuosius šį darbą dirbti.

3. SMULKESNI ŽYDŲ RĖMIMO APRAŠYMAI.

Paduosiu porą charakteringų aprašymų, kurie rodyte rodys kaip lietuviai padėjo žydams jų sunkioje būklėje. Žodis priklauso pačiam gelbėjimo akcijos organizatoriui:

"Laike vokiečių okupacijos man teko dirbti Tekstilės Tresto žinioje, fabriko direktoriaus pareigose.

Tai buvo mažas fabrikėlis, suorganizuotas bolševikų laikais ir karui prasidėjus jame dirbo vos apie 10 darbininkų ir 3 tarnautojai. Dėl trūkumo žaliavos buvo numatyta fabriką likviduoti, bet šalta 1941/42 metų žiema privertė vokiečius pakeisti savo nusistatymą. Pradžioje 1942 m. buvo duoti dideli užsakymai ir įsakymu iš centro fabrikui buvo suteiktos pirmumo teisės tuoj po ginklų pramonės. Arbetsamt, Tiekimo įstaigos ir kt. gavo nurodymą teikti fabrikui pirmenybę. Iškilus darbo jėgos klausimui, 1942 m. buvo atsiųsta 40 rusų karo belaisvių. Jie atėjo apverktinam stovyje. Dauguma jų vos laikėsi ant kojų, jie tuojau nuvalgė visą kiemo žolę ir nors tik keli pajėgė dirbti, bet vien jau iš pasigailėjimo buvo palikti prie fabriko. Kiek paagitavęs tarp darbininkų parinkau kiek maisto ir pradėjom kasdien jiems virti pietus. Per trumpą laiką visi atsigriebė ir buvo pirmaeilė darbo jėga. Tačiau dėl šiltinės karantino 1942/43 m. žiemą belaisvių daugiau nebeleido dirbti. Tačiau iš viršaus vis buvo spaudžiama gaminti kuo daugiau ir daugiau...

Darbininkai lietuviai, kurių skaičius jau buvo pasiekęs 40 asmenų ir taip pat aš pats visai nenorėjome remti vokiečius. Todėl darbas ėjo labai lėtai, gaminiai išeidavo labai blogi ir t. t. Pasiteisinimui prieš vyresnybę visuomet nurodydavau trūkumą kvalifikuotos darbo jėgos, blogą žaliavą ir t.t. Tuomet buvo atsiųstas instruktorius iš Vokietijos Georg Dimmel, kuris padirbėjęs kiek fabrike reorganizavo patį darbą, bet priėjo tų pačių išvadų, kurias aš nurodydavau savo pasiteisinimui. Negalėdamas vėl gauti rusų belaisvių G. Dimmel užklausė apie žydus. Arbeitsamtas tuoj davė sutikimą ir į fabriką atvyko ghetto — arbeitsamt atstovas Dr. R., kurį aš anksčiau kiek pažinojau. Darbo sąlygos buvo gan sunkios, bet aš pažadėjau kiek galėdamas padėti žydams. Už kelių dienų atvyko žydų darbo kolona iš 20 moterų. Kolonos vadovas buvo med. dr. Yalmanas Grinbergas, apie 30 m., kilęs iš Šiaulių.

(Bus daugiau)

Casa SPRINDYS

Iš autobuso N. 93 - tiesiai į krautuvę

Praça São José nr. 1
Vila Zelina

Čia atrasite viską kas reikalinga Jums ir Jūsų namams.

- Statybos medžiaga, dažai, įrankiai
- Elektros gaminiai, lempos, gaubtuvai, viela ir kit.
- Radio priimtuvai ir elektros aparatai
- Indai aluminijaus, porcelano, stiklo
- Batai, vyrams, moterims, vaikams
- Skrybelės
- Daiktai dovanoms ir smulkios galanterijos prekės.

Maisto produktų ir Gėrimų krautuvė. Visoki vietiniai ir užsieniniai gėrimai. ANGLYS
Pristatymas i namus
Sav. **Jonas Buragas**
RUA JAPÃO, 339
Parque das Nações
Sto. André - EFSJ - Est. S. Paulo

Visokių tipų lietsargiai vyrams, moterims ir vaikams
DIRBAMI IR PARDUODAMI
PETRO PALAIKIO
FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS
"UNIVERSAL"
Rua Socorro, 17 - Santana - São Paulo
(ponto fin. onibus 43) Tel. 3-8411 recados

CHOPP ANTARCTICA
Malonūs, gaivinanti, skoningi vietiniai ir užsieniniai gėrimai
Tik lietuvio savininko
B. NORKAUS *bare*
BAR VOLGA
Rua Aurora, 159 - S. Paulo

Dr. Pedro Dukat
Dantistas - Chirurgas
Praneša visiems seniesiems klientams lietuviams, kad vėl atidarė **Konsultorija** ant
Rua Taquari, 32
Telef. 9-1673 S. Paulo.

Fotografia "Bernardo"
ISTEIGTA 1890 M.
Daro nuotraukų padidinimus tamsiame ir ryškiame fone, spalvotus, su alyvinais dažais, ir paprastus. Daro senų paveikslų reprodukcijas. Labiausiai lietuvių mėgiamas fotografas.
Arthur Schmidt
Kviečiamas atvyksta į namus, vestuves, geguzines, pokilius.
TELEFONES: 4-5576
Rua S. Caetano, 447 - S. Paulo

SKLYPAI abipus Rua Oratorio parduodami išsimokėjimui per 100 mėnesinių ratų-prestasonų Kreiptis į agentą JURGĮ GARŠKĄ.
Šventadieniais — V. Zelinoje Puidos restorane nuo 9 — 13 v.
Šiokiadieniais — Bom Retire, rua Mamore, 610, — nuo 7 iki 10 val. vakarais.

Baras - Kava - Biliarai
Gėrimai ir užkandžiai
SAVININKAS
Izidoro Mogila
Avenida Zelina, 49-A
Vila Zelina São Paulo

Hotel "Santa Cruz"
Puikūs kambariai ir apartamentai šeimoms ir nevedusiems. Šiltas vanduo bet kurią valandą.
Savininkas
Edvardas Mackevičius
R. Gen. Couto Magalhães, 400
Tarp Luz ir Sorocabana geležinkelio stočių
Telefonas 4-0980 — S. Paulo

Móveis e Decorações Fama Ltda.
Vienintėlė São Pauly lietuvių stilinių baldų dirbtuvė. Dirbame tik pagal užsakymus įvairių stilių ir rūšių baldus. Darome butų ir komercinių įstaigų bei krautuvių įrengimus, vitrinas ir t. t Darbas greitas ir garantuotas.
LIETUVIAMS NUOLAIDA
Rua João Annes, 144 (Alto da Lapa) Tel. 5-0358
São Paulo Onibus 36 Lapa ponto final

Žinios

SEMANARIO LITUANO Noticias

AV. TIRADENTES, 1026 - Tel. 4-8320 - S. PAULO

Prenumerata metams Cr.$ 50,00 • Į užsienius 4 doleriai

Prie ko priveda girtuokliavimas

Baquirivu, buvusiam S. Miguel, S. Paulo užmiesčio stoties miestelyje prie geležinkelio Central do Brasil, sekmadienį, liepos 4 d. visus sujaudino kruvina scena Martusevičių namuose, Vila Nitroperaria, rua Quatro, 15. Pas Martusevičius jau 9 metai gyvena Antanas Kuzma, 50 metų, nevedęs, iš profesijos stalius. Su šeimininku Leonu Martusevičium, 56 metų, jis dažnai išeidavo į barą išmesti po bokalą alaus ir palošti biljarais, Juodu, traukdami alų, lošė ir sekmadienį, partijos ėjo lygiomis, bet abudu gerokai apsisvaigino. Kada įkaušę parėjo namo, ten rado p. Martusevičienę ir keletą Leono giminių bei pažįstamų besivaišinant. Jiems prisidėjus, draugija dar palinksmėjo. Girtų kalbos ir juokavimai virto pasityčiojimu iš tautinių papročių, pagaliau, kada įsilinksminusi šeimininkė ėmė tyčiotis iš lietuviškų šokių ir dainų. Antanas Kuzma nebeiškentė ir padarė griežtas pastabas. Dėl kritikos Leonas smarkiai įsižeidė ir ėmė kumščiuoti Kuzmą, šis, būdamas taip pat girtutėlis, nepasidavė. Prasidėjo muštynės. Visi puolė mušti Antaną Kuzmą, o p. Martusevičienė, sugriebusi geležinę štangą, tvojo kritikui į kairįjį smilkinį, tada šis, krauju apsiliejęs, griebėsi revolverio... Po kelių šūvių Leonas Martusevičius krito negyvas, o A. Kuzma, pasprukęs nuo kitų puotos dalyvių kerštо, nubėgo į policiją ir, nupasakodamas visas to skaudaus įvykio smulkmenas, apsiskundė nu šovęs savo šeimininką. Antanas Kuzma areštuotas, o Leonas Martusevičius nuvežtas į nekroterijų Araça kapinėse.

AL. V-GA.

DR. ARDELIO FRANCISCO GUIDI

N. S. Aparecida ex-Umberto I ligoninės asistentas

Suaugusių ir vaikų gydymas — Moterų ligos — Akušerija — Operacijos.

Priimama kasdien 16-19 val.

AVENIDA ZELINA, 99

MEDICINOS KLINIKA

Suaugusiems ir Vaikams

DR. WALDEMAR PODOLSKY

RUA TAQUARÍ, 32 Mooca

Telefone 9-1673

Priima nuo 14 iki 19 val.

Politiniai Kaliniai

Apie ištrėmimui pasmerktus ir į Anchietą salą išvežtus lietuvius dar jokių žinių neturime. Nežinoma, kada juos trems, nežinoma nei kur trems, nei ar ilgai juos laikys toje saloje. S. Paulyje paliktieji — Valentienė, Černiauskienė, Černiauskas — tebesėdi. Kalinių lankymo dienomis juos aplanko giminės ir pažįstami. Iš pradžių, tuoj po suėmimo, lankytojų skaičius būdavo labai gausus, pavieniai asmens ir organizacijos kalėjimą užversdavo dovanomis, bet pasta ruoju metu jaučiamas visuomenės atšalimas... Ir vietiniai laikraščiai vis rečiau teprisimena suimtuosius, nors seniau jie taip iš pūsdavo įvykius, jog atrodė, kad visas Brazilijos ko munizmas remiasi tik ant kelių lietuvių pečių. Dabar jaučiamas lyg atoslūgis, įvykiai vertinami šalčiau ir rimčiau.

Prieš porą savaičių saugumo policija areštavo dar du S. Paulo lietuvius — Joną Petrauską ir Armoną. Padarytos kratos ir areštas praėjo beveik nepastebėti. Sakoma, kad ir jiedviem primetama komunistinė veikla. Kadaise jie rinkę aukas Rusų Raudonajam Kryžiui, dalyvavę komunistų sueigose, pasirašę jų peticijas ir t.t Dabar abudu yra bendrininkai biznyje. Turi atsidarę barą Caninde rajone, rua João Teodoro kampas rua Carnot. Jų areštas įvyko, gal būt, kokio pikto skundo pasėkoje, nes liepos 7 d. abu tapo paleisti. Mieste vienok tebekomentuojami gandai, kad policijoj, sektinų asmenų sąrašuose, lietuviškų pavardžių esą virš dvie jų šimtų. Kaikurios esančios pažymėtos net dviem trims kryželiais.

VINCAS VIRINTAS.

Primename...

1933 m. liepos 17 d., perskridę Atlantą, ties Soldau žuvo Steponas Darius ir Stasys Girėnas. Jiems pagerbti viso pasaulio lietuviai Liepos 17-tą švenčia kaip Lietuvių Išeivių Dieną. Toji data jau čia pat, o jokia organizacija dar ne paskelbė jos minėjimo iškilmių programos. — Kur dingo Lietuvių Sąjunga? Kur dingo L. K. Bendruomenė? Kur tie Chorai, kuriais mes kartais didžiuojamės? Kas ištiko Meno Mėgėjų D-ją "Cruzeiro do Sul", kuri ["...anais gerais laikais"...] buvo gana veikli? Daug lietuvių nekantraudami jau ėmė teirautis — kur dingo mūsų organizacijos? Kas, kada ir kur ruošia Lietuvių Išeivių Dienos iškilmes?

Iš latviu kol. Palma

J. Z. rašo: "Mes susirūpinę išvažiuoti kitur. Žemdirbystė čia labai blogose sąlygose, o žemės ūkio darbininkų uždarbis mažas. Mes negalim pasiekti geresnio gyvenimo."

R. M. iš tos pat apylinkės taip nusiskundžia: "Neblogai verčiasi tik tie lietuviai žemdirbiai, kurie turi jau aptvarkytus savus ūkius ir dideles darbingas šeimas. Nuomininkų padėtis bloga, o darbininkų sam dinių visai nepavydėtina."

Brazilijoj mirę lietuviai

Svolkinas Juozas, 37 metų, nevedęs, kilęs iš Kauno, mirė džiova 1948 m. vasario mėn. 12 d.

Bendinskas Jurgis, iš Skembalių kaimo, Antrųjų Gudelių valsč., Marijampolės apskr. Mirė S. Paulyje, vasario 18 d. Paliko žmoną ir 5 mažamečius vaikus.

Šimkuvienė Leonora, 63 metų, kilusi iš Šiaulių, gyv. Santa Vera fazendoje Lins valsč., mirė vasario 22 d.

Grigaitienė Ieva, 82 metų, kilusi iš Kruonio, mirė birželio 29 d. ir Petraitis Antanas, 57 metų, mirė birželio 28 d. Abu gyveno S. Paulyje, Parque Vila Prudente rajone.

REP. K. R.

Paieškomi:

M. Šeduikis, Goettingen, Luttich kaserne, Bl. F. 42. /20 b/ Germany, — paieško Kazio Kavaliausko, sūnaus Karolio, kilusio iš Sokiškių kaimo.

Kazys Levinskas, Baltic States Camp 40, 1218 D. P. Assembly Centre, B.A.O.R. via Great Britain, paieško brolių Vlado ir Juozo Levinskų, kilusių iš Jonavos m. Žeimių valsč., gyv. Ber žiuose.

PARDUODAMAS

Baras ir Biljarai

PRIE PAT VILA ZELINOS BAŽNYČIOS.

LARGO S. JOSÉ, 4.

Parduodama

gerai įrengta su didele kli jentūra apatinių moteriškų rūbų siuvykla. Suinteresuotas, bet nemokąs šio amato, išmokomas prieš perimant įmonę. Platesnių informacijų kreiptis į redakciją

Parduodama gatavų rūbų, medžiagų, galanterijos ir smulkių prekių krautuvė kartu su laisvu gyvenamu namu. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Av. Zelina, 65

Composto e impresso na
Tipografia BALTICA
ALEXANDRE BUMBLIS
Av. Tiradentes, 1026 - Tel. 4-8320
SÃO PAULO